

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 22.5.2006
KOM(2006) 216 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO

**BIOLOGISEN MONIMUOTOISUUDEN VÄHENEMISEN PYSÄYTTÄMINEN
VUOTEEN 2010 MENNESSÄ – JA SEN JÄLKEEN
Ekosysteemipalvelujen säilyttäminen ihmisten hyvinvoinnin varmistamiseksi**

{SEC(2006) 607}
{SEC(2006) 621}

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto.....	3
2.	Miksi biologinen monimuotoisuus on tärkeää?.....	4
3.	Mitä biologiselle monimuotoisuudelle on tapahtumassa ja miksi?.....	5
4.	Mitä tähän mennessä on tehty ja miten tehokkaasti?	7
5.	Mitä on vielä tehtävä?	11

LIITE 1: EU:n toimintasuunnitelma vuoteen 2010 ja sen jälkeen

LIITE 2: EU:n biologisen monimuotoisuuden pääindikaattorit

1. JOHDANTO

Viime vuosikymmenten aikana ihmiskunta on hyötynyt valtavasti kehityksestä¹, joka on rikastuttanut elämäämme. Tämä kehitys on kuitenkin osaltaan aiheuttanut biologisen monimuotoisuuden² vähenemistä sekä lajien että yksilöiden määrän osalta. Biologisen monimuotoisuuden väheneminen ekosysteemien, lajien ja geenien tasolla ei huolestuta ainoastaan itse luonnon merkittävän luontaisen arvon takia, vaan myös siksi, että se johtaa ympäristön tarjoamien ”ekosysteemipalvelujen” laadun heikkenemiseen. Näitä palveluja ovat ruoan, polttoaineen, kuitujen ja lääkkeiden tuotanto, veden, ilman ja ilmaston sääntely sekä maan hedelmällisyyden ja ravinnekierron ylläpito. Tässä yhteydessä biologinen monimuotoisuus on erottamaton osa kestävästä kehityksestä ja se tukee kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä sekä toimeentulon paranemista.

YK:n pääsihteerin käynnistämässä vuosituhannen ekosysteemi-arviossa (Millennium Ecosystem Assessment (MA)³) korostettiin, että useimmat mainituista palveluista ovat vähenemässä sekä EU:ssa että maailmanlaajuisesti. Arvion keskeinen päätelmä on, että me kulutamme maapallon luonnon pääomaa ja vaarannamme ekosysteemien kyvyn säilyä seuraaville sukupolville. Me voimme muuttaa kehityksen suunnan, mutta se edellyttää merkittäviä muutoksia politiikkaan ja käytäntöihin.

EU on sitoutunut merkittävässä määrin tämän muutoksen toteuttamiseen. EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet sopivat vuonna 2001, että ”biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen [EU:ssa] olisi pysäytettävä vuoteen 2010 mennessä⁴” ja että ”ekosysteemejä suojellaan ja palautetaan ennalleen⁵”. Vuonna 2002 he ja 130 muuta valtionpäämiestä sopivat, että ”biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä vähennetään merkittävästi [maailmanlaajuisesti] vuoteen 2010⁶ mennessä”. Mielipidemittaukset osoittavat, että EU:n kansalaiset ovat suurella määrällä samaa mieltä näistä luontoa ja biologista monimuotoisuutta koskevista huolenaiheista⁷.

Yhteisön tasolla on suurimmalta osin vahvistettu poliittinen toimintakehys, joka koskee biologisen monimuotoisuuden vähenemistä EU:ssa. Biologista monimuotoisuutta koskevat tavoitteet on sisällytetty esimerkiksi Euroopan unionin kestävästä kehityksestä koskevaan strategiaan⁸, kasvua ja työllisyyttä edistävään Lissabonin kumppanuuteen ja moniin ympäristö- ja sektorikohtaisiin politiikkoihin. Biologista monimuotoisuutta koskeva yhteisön strategia⁹ hyväksyttiin vuonna 1998 ja siihen liittyvät toimintasuunnitelmat¹⁰ vuonna 2001. Useimmat jäsenvaltiot ovat myös laatineet tai ovat laatimassa tällaisia strategioita ja/tai toimintasuunnitelmia.

¹ Katso esimerkiksi Human Development Index trends, *Human development Report 2005*, UNDP.

² CBD Secretariat (2006) *Global Biodiversity Outlook 2*.

³ <http://www.maweb.org>.

⁴ Göteborgissa 15.-16. kesäkuuta 2001 järjestetyn Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät.

⁵ KOM (2001) 264 lopullinen.

⁶ Kestävän kehityksen huippukokouksessa hyväksytty toimintasuunnitelma.

⁷ Erityiseurobarometri 217 (2005).

⁸ KOM (2001) 264 lopullinen.

⁹ KOM (1998) 42 lopullinen.

¹⁰ KOM (2001) 162 lopullinen.

Vaikka merkittävää edistystä onkin saavutettu ja nähtävissä ovat ensimmäiset merkit biologisen monimuotoisuuden vähenemisen hidastumisesta, on täytäntöönpano edelleen riittämätöntä. Biologinen monimuotoisuutemme on merkittävästi köyhtynyt ja sen väheneminen jatkuu. Vuodelle 2010 asetettu tavoite voidaan edelleen saavuttaa, mutta se edellyttää sekä yhteisöltä että jäsenvaltioilta täytäntöönpanon nopeuttamista.

On syytä korostaa kahta erityistä uhkaa EU:n biologiselle monimuotoisuudelle. Ensimmäinen uhka on harkitsematon maankäyttö ja rakentaminen. Jäsenvaltioilla on erityinen vastuu parantaa suunnittelua, jotta maankäytön ja rakentamisen tarpeet voidaan sovittaa yhteen biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekosysteemipalvelujen ylläpidon kanssa. Toinen uhka on ilmastonmuutos, joka vaikuttaa yhä enemmän biologiseen monimuotoisuuteen. Tästä syystä on toteutettava tehokkaita toimia kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamiseksi yli Kioton pöytäkirjan tavoitteiden. Meidän on myös tuettava biologisen monimuotoisuuden sopeutumista ilmastonmuutokseen ja varmistettava, että ilmastonmuutokseen mukautumista ja sen rajoittamista koskevat toimenpiteet eivät itsessään vahingoita biologista monimuotoisuutta.

Maailmanlaajuinen edistyminen ei kuitenkaan ole rohkaisevaa. On mahdollista, että maailmanlaajuiseen vuotta 2010 koskevaan tavoitteeseen ei päästä. EU on omalta osaltaan vastuussa tästä. Elämäntyyliimme riippuu voimakkaasti kehitysmaista tuotavista tuotteista, tuotantotoiminnasta ja liikenteestä, jotka usein vauhdittavat biologisen monimuotoisuuden vähenemistä. Jos haluamme muuttaa tilannetta, meidän on vahvistettava uskottavuuttamme suojelemalla EU:n biologista monimuotoisuutta ja lisättävä pyrkimyksiämme suojella biologista monimuotoisuutta maailmanlaajuisesti kehitysavun, kauppasuhteiden ja kansainvälisen hallinnon kautta.

Tässä tiedonannossa arvioidaan ongelman laajuutta ja tarkastellaan tähän mennessä toteutettujen EU:n toimien riittävyttä. Tiedonannossa yksilöidään tärkeimmät toiminta-alueet ja niihin liittyvät tavoitteet sekä tuetaan toimenpiteitä, joilla voidaan saavuttaa vuotta 2010 koskevat tavoitteet ja käynnistää biologisen monimuotoisuuden ennalleen saattaminen. Ne ilmaistaan selkeinä tavoitteina ja toimina liitteenä olevassa asiakirjassa ”EU:n toimintasuunnitelma vuoteen 2010 ja sen jälkeen”. Tiedonanto osoitetaan neuvostolle ja Euroopan parlamentille sekä jäsenvaltiolle. Toimintaohjelma perustuu laajaan asiantuntija- ja kansalaiskuulemiseen. Kuulemiseen osallistuneet tukevat toimintaohjelmaa voimakkaasti.

Lopuksi voidaan todeta, että biologisen monimuotoisuuden häviämisen pysäyttäminen vuoteen 2010 mennessä ei ole päätepiste. Komissio aikoo käynnistää keskustelun pitkän aikavälin näkemyksistä, joiden perusteella voidaan kehittää tulevia toimintapolitiikkoja. Komissio haluaa käydä keskustelua siitä, millaista luontoa haluamme EU:ssa olevan ja siitä, mikä on EU:n rooli luonnonsuojelussa maailmanlaajuisesti.

2. MIKSI BIOLOGINEN MONIMUOTOISUUS ON TÄRKEÄÄ?

Mikä merkitys on sillä, että aiheutamme yhä useamman lajin kuoleamisen sukupuuttoon? Voiko ihmisten nerokkuus ja teknologia korvata kadonneet ekosysteemipalvelut?

Monet kantavat kuitenkin huolta lajien ja luonnollisten elinympäristöjen häviämisestä, koska heidän mielestään ei ole eettisesti oikein päättää ympäristön kohtalosta. Konkreettisemmin luontoa arvostetaan sen antaman mielihyvän ja inspiraation vuoksi. Tätä arvoa on vaikea ilmaista määrällisesti, mutta se on pitkälti matkailu- ja vapaa-ajan teollisuuden perustana.

Talouden näkökulmasta katsottuna biologinen monimuotoisuus hyödyttää nykyisiä ja tulevia sukupolvia ekosysteemipalvelujen ansiosta. Näitä palveluja ovat ruoan, polttoaineen, kuitujen ja lääkkeiden tuotanto, veden, ilman ja ilmaston sääntely sekä maan hedelmällisyyden ja ravinnekierron ylläpito. On vaikeaa antaa tarkkaa arviota näiden palvelujen arvosta maailmanlaajuisesti, mutta niiden arvo saattaa olla jopa satoja miljardeja euroja vuodessa. Nämä palvelut tukevat kasvua, työllisyyttä ja hyvinvointia EU:ssa. Kehitysmaissa ne ovat elintärkeitä vuosituhannen vaihteen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi. Vuosituhannen ekosysteemi-arvion mukaan noin kaksi kolmasosaa maailman ekosysteemipalveluista on heikentymässä niiden säilyvyyden takeena olevan lajirikkauden liikakäytön tai vähentymisen vuoksi.

Tämän todisteena ovat esimerkiksi romahtaneet kalakannat, maaperän hedelmällisyyden väheneminen laajoilla alueilla, pölyttäjäpopulaatioiden määrän romahtaminen ja jokien tulvaveden pidätyskyvyn aleneminen. Sillä, miten pitkälle ihmisten nerokkuudella ja teknologialla voidaan korvata tämä luonnollinen elämää ylläpitävä järjestelmä, on rajansa, ja jos ne voivatkin sen korvata, kustannukset ylittävät usein biologisen monimuotoisuuden suojelusta aiheutuvat kustannukset. Kun biologisen monimuotoisuuden väheneminen ylittää tietyn kynnyksen, on ekosysteemejä erittäin vaikeaa tai mahdotonta palauttaa ennalleen. Biologisen monimuotoisuuden häviäminen on peruuttamatonta. Viime kädessä ihmiskunta ei selviä ilman tätä elämää ylläpitävää järjestelmää.

3. MITÄ BIOLOGISELLE MONIMUOTOISUUDELLE ON TAPAHTUMASSA JA MIKSI?

3.1. Biologisen monimuotoisuuden tila ja suuntaukset

Vuosituhannen ekosysteemi-arviossa todettiin, että Euroopan ekosysteemit ovat kärsineet ihmisten aiheuttamasta ekosysteemien pirstaloitumisesta enemmän kuin minkään muun maanosan ekosysteemit. Esimerkkeinä voidaan mainita, että ainoastaan 1–3 prosenttia Länsi-Euroopan metsistä voidaan luokitella koskemattomiksi metsiksi. Yli puolet Euroopan kosteikoista ja luonnonarvoiltaan merkittävimmistä maatalousmaista on kadonnut 1950-luvun jälkeen. Myös monet EU:n meriekosysteemit huonontuvat. Lajien osalta voidaan todeta, että 42 prosenttia EU:n kotoperäisistä nisäkkäistä, 43 prosenttia linnuista, 45 prosenttia perhosista, 30 prosenttia sammakkoeläimistä, 45 prosenttia matelijoista ja 52 prosenttia makean veden kaloista on kuolemassa sukupuuttoon. Suurin osa tärkeimmistä kalakannoista on pienentynyt turvallisten biologisten rajojen alle. Noin 800 Euroopassa kasvavaa kasvia on kuolemassa sukupuuttoon maailmanlaajuisesti. Eliöiden, kuten selkärangattomien ja mikrobien monimuotoisuudessa on mahdollisesti tapahtunut merkittäviä muutoksia. Lisäksi useiden aikaisemmin yleisten lajien populaatiot pienenevät. Lajien katoamisen ja lajirunsauden vähenemisen myötä myös geneettinen monimuotoisuus vähenee merkittävästi.

Biologisen monimuotoisuuden maailmanlaajuinen häviäminen on vielä hälyttävämpää¹¹. Sademetsiä on tuhoutunut 1970-luvun lopun jälkeen EU:n aluetta suurempi alue pääasiassa hakkuiden, viljelysten (palmuöljy ja soijapapu) ja laiduntamisen takia. Aina 3–4-vuoden välein tuhoutuu Ranskan kokoinen alue. Muut monimuotoiset ekosysteemit, kuten kosteikot, aavikot, saaret, lauhkeiden alueiden metsät, mangrovemetsät ja koralliriutat kärsivät vastaavista menetyksistä. Lajien häviämismuutos on nyt noin 100 kertaa suurempi kuin fossiilien perusteella laskettu häviämismuutos. Häviämisen ennustetaan nopeutuvan, mikä saattaa aiheuttaa "joukkohäviämisen", jollaista ei ole nähty dinosaurusten häviämisen jälkeen.

3.2. Biologisen monimuotoisuuden häviämisen aiheuttajat

Merkittävimmät ympäristöpaineet ja niiden aiheuttajat ovat hyvin tiedossa. Merkittävimmät ympäristöpaineet ovat maankäytön muutosten aiheuttamat elinympäristöjen pirstaloituminen, heikentyminen ja tuhoutuminen. Maankäyttö muuttuu muun muassa uusiin lajikkeisiin siirtymisen ja maanviljelyn tehostumisen myötä, perinteisten (usein biologisen monimuotoisuuden kannalta hyvien) käytäntöjen hylkäämisen, rakentamisen ja onnettomuuksien, kuten tulipalojen takia. Muita ympäristöpaineita ovat liikakäyttö, vieraiden tulokaslajien leviäminen ja saastuminen. Näiden paineiden todellinen merkitys vaihtelee kohteittain, ja monet eri syyt aiheuttavat paineita samaan kohteeseen.

Maailmanlaajuisesti näiden paineiden taustalla on kaksi tekijää: väestön kasvu ja henkeä kohden lasketun kulutuksen kasvu. Näiden tekijöiden odotetaan vahvistuvan merkittävästi, mikä lisää paineita erityisesti trooppisissa metsissä, muissa trooppisissa ekosysteemeissä ja vuoristoekosysteemeissä. Nämä eivät kuitenkaan vaikuta yhtä merkittävästi EU:n biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen. Useiden paineiden odotetaan kuitenkin lisääntyvän myös EU:ssa. Näitä ovat mm. asuntokysynnän ja liikenneinfrastruktuurien kasvu.

Muita maailmanlaajuisesti tärkeitä tekijöitä ovat hallinnon epäonnistumiset ja perinteisen taloustieteen kyvyttömyys tunnistaa luonnonpääoman ja ekosysteemipalvelujen taloudellista arvoa.

Näihin tekijöihin voidaan liittää ilmastonmuutos, jonka vaikutukset biologiseen monimuotoisuuteen (kuten lajien levinneisyyden, muuttamisen ja lisääntymistapojen muutokset) ovat jo havaittavissa. Euroopan keskilämpötilojen odotetaan nousevan 2–6,3°C yli vuoden 1990 keskilämpötilojen vuoteen 2100 mennessä. Tällä olisi erittäin merkittäviä vaikutuksia biologiseen monimuotoisuuteen.

Lopuksi globalisaatio, myös Euroopan käymä kauppa, lisää biologiselle monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille aiheuttavia paineita kehitysmaissa ja EU:ssa esimerkiksi siten, että luonnonvarojen kysyntä ja kasvihuonekaasupäästöt lisääntyvät ja vieraiden tulokaslajien leviäminen helpottuu.

¹¹ CBD Secretariat (2006) *op. cit.*

4. MITÄ TÄHÄN MENNESSÄ ON TEHTY JA MITEN TEHOKKAASTI?

Tässä jaksossa luodaan katsaus yhteisön biologista monimuotoisuutta koskevan strategian ja toimintasuunnitelmien täytäntöönpanossa saavutettuun edistymiseen ja täytetään velvollisuus raportoida tästä neuvostolle ja Euroopan parlamentille. Katsaus perustuu vuosina 2003–2004 tehtyyn biologista monimuotoisuutta koskevan politiikan tarkasteluun¹² ja siinä otetaan huomioon mainitun ajankohdan jälkeen tapahtunut kehitys.

4.1. EU:n lähestymistapa biologista monimuotoisuutta koskevassa politiikassa

EU:n lähestymistavassa tunnustetaan, että biologinen monimuotoisuus ei ole jakautunut tasaisesti ja että tietyt luontotyypit ja lajit ovat suuremmissa vaaroissa kuin toiset. Tästä syystä siinä kiinnitetään erityistä huomiota luonnonarvoiltaan merkittävimmistä alueista koostuvan merkittävän verkoston (Natura 2000) perustamiseen ja suojeluun. Tässä lähestymistavassa otetaan kuitenkin huomioon myös se, että biologista monimuotoisuutta on runsaasti myös näiden alueiden ulkopuolella. Natura 2000 -verkoston ulkopuolisessa laajemmassa ympäristössä näitä toimia toteutetaan erityisen luonnonsuojelupolitiikan puitteissa (esimerkiksi toimet uhanalaisten lajien suojelemiseksi ja niiden liittämiseksi Natura 2000 -verkostoon) sekä sisällyttämällä biologisen monimuotoisuuden tarpeet maatalous-, kalastus- ja muihin politiikkoihin.

Kansainvälisillä foorumeilla EU on keskittynyt vahvistamaan biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta (CBD) ja edistämään sen täytäntöönpanoa ja biologisen monimuotoisuuden tukemista ulkoisen avun kautta. EU on aktiivisesti antanut kestävän kehityksen periaatteiden vastaista uhanalaisten lajien kauppaa koskevia säädöksiä ja edistänyt Maailman kauppajärjestön ja monenvälisten ympäristösopimusten synergiaa. Tähän mennessä kahdensivuisissa ja monensivuisissa kauppasopimuksissa on kiinnitetty vain rajoitetusti huomiota biologiseen monimuotoisuuteen.

4.2. Biologinen monimuotoisuus EU:n sisäisissä politiikoissa

4.2.1. Tärkeimpien luontotyyppien ja lajien suojelu

Tällä alueella EU:n toimien perustana ovat lintudirektiivi¹³ ja luontodirektiivi¹⁴ ("luontodirektiivit"). Vaikka näitä säädöksiä ei ole vielä täysimääräisesti pantu täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa, on Natura 2000 -verkoston perustamisessa saavutettu merkittävää edistymistä. Verkosto koostuu alueista, joilla EU:n 200 tärkeintä luontotyyppiä esiintyy "riittävässä määrin". Verkosto kattaa nyt noin 18 prosenttia 15 jäsenvaltion EU:n pinta-alasta. Sen laajeneminen EU:n 10 uuteen jäsenvaltioon edistyy

¹² Lisätietoja Malahide-konferenssin ”tarkastusasiakirjoista” on Europa-palvelimella ympäristöasioiden pääosaston sivustolla:
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/biodiversity/develop_biodiversity_policy/malahide_conference/index_en.htm

¹³ Direktiivi 79/409/EY, EYVL L 103, 25.4.1979, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 807/2003, EYVL L 122, 6.5.2003, s. 36.

¹⁴ Direktiivi 92/43/ETY, EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 97/62/EY, EYVL L 305, 8.11.1997, s. 42.

hyvin. Lajikohtaiset toimintasuunnitelmat ovat osoittautuneet hyödyllisiksi joidenkin EU:n uhanalaisimpien lajien osalta.

Ongelmia on kuitenkin vielä jäljellä. Natura 2000 -verkosto ei vielä sisällä meriympäristöalueita, Natura 2000 -alueilla tapahtuva rakentaminen aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ja lisäksi alueiden tehokkaaseen hallintaan ja tukitoimiin on vain rajallisesti varoja. Verkoston täysimääräiset hyödyt biologiselle monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille toteutuvat vasta, kun jäljellä olevat ongelmat on ratkaistu kokonaisuudessaan.

Jäsenvaltioiden uloimmat alueet ja merentakaiset maat ja alueet ovat biologisen monimuotoisuuden kannalta kansainvälisesti merkittäviä, mutta useimmat näistä alueista eivät kuulu luontodirektiivien¹⁵ soveltamisalaan.

4.2.2. *Biologisen monimuotoisuuden sisällyttäminen kestävän kehityksen strategiaan, kasvua ja työllisyyttä edistävään Lissabonin kumppanuuteen sekä ympäristöpolitiikkaan*

Biologisen monimuotoisuuden suojeleminen on kestävän kehityksen strategian ja kuudennen ympäristöä koskevan toimintasuunnitelman¹⁶ keskeisiä tavoitteita. Sitä pidetään merkittävänä tavoitteena myös edistettäessä kasvua ja työllisyyttä EU:ssa (kaksi kolmasosaa jäsenvaltioista mainitsee tämän tavoitteen Lissabonin kumppanuutta koskevissa kansallisissa uudistusohjelmissaan). Ympäristöpolitiikassa saavutetusta merkittävästä edistymisestä hyötyy myös biologinen monimuotoisuus. Selkeämmin on onnistuttu pistekuormituslähteiden vaikutusten vähentämisessä. Esimerkkinä voidaan mainita yhdyskuntajätevesien jokien ekologiselle tilalle aiheuttamien vaikutusten vähentäminen. Hajakuormitus, kuten rehevöitymistä aiheuttavat ilmassa kulkeutuvat päästöt, aiheuttavat edelleen merkittäviä paineita. Veden, ilman, meriympäristön, maaperän, luonnonvarojen, kaupunkiympäristön ja torjunta-aineiden (tulossa) alalla äskettäin annettujen puitedirektiivien ja teemakohtaisten strategioiden avulla olisi saavutettava lisää edistystä, kun ne pannaan täytäntöön.

4.2.3. *Biologisen monimuotoisuuden sisällyttäminen maatalouspolitiikkaan ja maaseudun kehittämispolitiikkaan*

Maanviljely, jota harjoitetaan suurella osalla EU:n aluetta, auttaa säilyttämään geenejä, lajeja ja luontotyyppisiä. Kuitenkin viime vuosikymmeninä maanviljelyn tehostuminen ja erikoistuminen sekä maankäytön vähentyminen ja maan alikäyttö ovat vähentäneet biologista monimuotoisuutta merkittävästi. Yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) ja maataloussektorin laajempi kehitys olivat vauhdittajina näissä prosesseissa. Yhteistä maatalouspolitiikkaa on kuitenkin vuoden 1992 jälkeen mukautettu niin, että biologisen monimuotoisuuden tarpeet sisältyvät siihen paremmin. Maatalouden ympäristötoimenpiteiden, hyvien maatalouskäytäntöjen ja luonnonmukaisen tuotannon käytön lisääntyminen ja epäsuotuisille alueille annettava tuki ovat edistäneet viljelymaan biologista monimuotoisuutta. Vuonna 2003 toteutunut yhteisen maatalouspolitiikan uudistus edistää näitä ja muita biologista monimuotoisuutta hyödyttäviä toimenpiteitä. Markkina- ja tulopolitiikan toimenpiteiden, kuten pakollisten

¹⁵ Azorit, Madeira ja Kanarian saaret kuuluvat näiden säädösten soveltamisalaan.

¹⁶ Päätös N:o 1600/2002/EY, EYVL L 242, 10.9.2002, s. 1.

täydentävien ympäristöehtojen, tilatuen (tuotantomääristä riippumaton) ja tuen mukauttamisen avulla olisi saatava välillisiä biologista monimuotoisuutta koskevia hyötyjä.

Uudessa maaseudun kehittämistä koskevassa asetuksessa¹⁷ säädetään muun muassa Natura 2000 -tuen lisäämisestä, maatalouden ympäristötoimenpiteiden ylläpitämisestä ja maksuista luonnonhaitoista kärsiville alueille. Siinä säädetään myös toimenpiteistä, joilla tuetaan kestävää metsänhoitoa (osalla toimenpiteistä parannetaan metsien ekologista arvoa), kuten metsätalouden ympäristötuesta. Täyden hyödyn saaminen näistä toimenpiteistä riippuu kuitenkin jäsenvaltioiden täytäntöönpanosta ja käytettävissä olevista varoista.

4.2.4. *Biologisen monimuotoisuuden sisällyttäminen kalastuspolitiikkaan*

EU:n kalastus- ja vesiviljelytoimilla on ollut haitallisia vaikutuksia sekä kaupallisesti pyydettyihin kalakantoihin että muihin kuin kohdelajeihin ja elinympäristöihin. Vaikka biologisen monimuotoisuuden sisällyttämisessä kalastuspolitiikkaan on viime vuosina saavutettu edistystä, on vielä liian aikaista arvioida sen tehokkuutta. Uudistetulla kalastuspolitiikalla¹⁸ (CFP), sitten kun se on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön, vähennetään kalastuksen aiheuttamia ympäristöpaineita, parannetaan pyydettyjen kalakantojen tilaa ja parannetaan muiden kuin kohdelajien ja elinympäristöjen suojelua.

4.2.5. *Biologisen monimuotoisuuden sisällyttäminen aluekehityspolitiikkaan*

Luontodirektiiveissä ja ympäristövaikutusten arviointia (YVA) koskevassa direktiivissä¹⁹ edellytetään tiettyjen aluekehitys- ja aluesuunnitteluhankkeiden mahdollisten vaikutusten arviointia. Arvioinnissa on tarkasteltava vaihtoehtoisia toimia ja toimia, joilla estetään tai vähennetään kielteisiä vaikutuksia. Päätöksentekomenettelyn varhaisessa vaiheessa tehdyt huolelliset arviot ovat osoittautuneet hyödyllisiksi. Arviot tehdään kuitenkin usein liian myöhään tai ne ovat laadultaan huonoja. Äskettäin käyttöön otetulla strategisella ympäristövaikutusten arvioinnilla²⁰ (SEA), jota sovelletaan tiettyihin suunnitelmiin ja ohjelmiin, tulisi parantaa suojelu- ja rakennustarpeiden yhteensovittamista varmistamalla vaikutusten tarkastelu aikaisemmassa vaiheessa suunnitteluprosessia.

4.2.6. *Vieraiden lajien valvonta*

Vieraiden tulokaslajien valvonta on eräs kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ensisijaisista toimista. Vaikka LIFE-ohjelman kautta on annettu varoja tietyille paikallisille hävittämisohjelmille, yhteisön on silti laadittava tätä kysymystä koskeva kattava strategia. Tätä koskeva työ on aloitettu.

¹⁷ Neuvoston asetus (EY) N:o 1698/2005, EUVL L 277, 21.10.2005, s. 1.

¹⁸ KOM (2001) 135 lopullinen.

¹⁹ Direktiivi 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/11/EY, EYVL L 73, 14.3.1997, s. 5.

²⁰ Direktiivi 2001/42/EY, EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30.

4.3. Biologinen monimuotoisuus EU:n ulkosuhteiden politiikassa

4.3.1. Kansainvälinen hallinto

EU:lla on aktiivinen rooli biologista monimuotoisuutta koskevassa kansainvälisessä hallinnossa. Komissio ja jäsenvaltiot katsovat kuitenkin, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa on parannettava merkittävästi. EU on myös aktiivinen useiden muiden biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanossa ja se edistää näiden sopimusten välistä synergiaa.

4.3.2. Ulkoinen apu

Jäsenvaltiot ovat biologista monimuotoisuutta koskevia hankkeita tukevan maailmanlaajuisen ympäristörahaston (GEF) merkittäviä lahjoittajia. Nämä lahjoitusvarat ovat kuitenkin alle sadasosa yhteisön ja jäsenvaltion vuosittaisista kehitysapuvaroista. Biologista monimuotoisuutta koskevien hankkeiden tukeminen näistä varoista ei ole kehittynyt toivotusti, suurelta osin siitä syystä, että biologista monimuotoisuutta ei pidetä erityisen ensisijaisena asiana muiden pakottavampien tarpeiden johdosta.

Kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta koskevassa komission tiedonannossa²¹ mainitaan kuitenkin, että ”EU:n olisi lisättävä biologiseen monimuotoisuuteen sidottua rahoitusta ja lujitettava toimenpiteitä biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamiseksi kehitysavussa”. Tätä tavoitetta viedään eteenpäin EU:n uudessa kehitysyhteistyöpolitiikassa²² (kehitysyhteistyön eurooppalainen konsensus) ja naapuruuspolitiikassa²³.

4.3.3. Kansainvälinen kauppa

Trooppisten metsien puukaupan vaikutuksia²⁴ on jo ryhdytty käsittelemään, mutta vasta vähän on tehty muiden metsien häviämisen syiden osalta. Luonnonvaraisten eläinten kaupan osalta on edistytty, koska EU toimii aktiivisesti uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan sopimuksen mukaisessa työssä. EU on myös edistänyt ympäristöulottuvuuden sisällyttämistä kansainväliseen kauppaan (esimerkiksi kaupan kestävästä kehityksestä koskevat arvioinnit) ja maailmanlaajuisia pyrkimyksiä rahoittaa kestävä kehitys vastaisia tuotanto- ja kulutustapoja. Biologisen monimuotoisuuden kannalta konkreettisia tuloksia on kuitenkin vain vähän.

4.4. Tukitoimenpiteet

4.4.1. Tietämys

Kuudennella tutkimuksen puiteohjelmalla²⁵, jota jäsenvaltioiden tutkimusrahoitus täydentää, on vahvistettu eurooppalaista biologisen monimuotoisuuden, maankäytön ja

²¹ KOM (2005) 134 lopullinen.

²² KOM (2005) 311 lopullinen.

²³ KOM(2003) 104 lopullinen ja KOM(2004) 373 lopullinen.

²⁴ KOM (2003) 251 lopullinen.

²⁵ Päätös N:o 1513/2002/EY, EYVL L 232, 29.8.2002, s. 1.

ilmastonmuutoksen tutkimusta ja lisätty tieteellistä tukea EU:n ja sen kumppanuusalueiden, erityisesti kehitysmaiden, poliitikoille. Tietämyksessä olevien kriittisten aukkojen täyttäminen edellyttää kuitenkin vielä paljon työtä. EPBRS-verkosto (European Platform for Biodiversity Research Strategy) on laatinut hyödyllisen arvion tutkimustarpeista tällä alalla. Seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa koskevassa äskettäisessä ehdotuksessa²⁶ mahdollistetaan näihin tarpeisiin vastaaminen yhteistyön, uusien infrastruktuurien ja valmiuksien kehittämisen avulla.

Vuosituhanne ekosysteemi-arviolla on ollut tärkeä rooli parannettaessa poliittisten päätöksentekijöiden ja kansalaisten tietoisuutta biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen nykyiseen tilaan ja maailmanlaajuisiin suuntauksiin liittyviä tietoja. Vaikka tämä on ollut tärkeää, tällä hetkellä ei ole mekanismeja sen varmistamiseksi, että tietoja tarkistetaan ja ajantasaistetaan säännöllisesti.

4.4.2. Tietoisuuden lisääminen ja yleisön sitoutuminen

Yhteisön toimielimet, jäsenvaltiot ja kansalaisliikkeet ovat käynnistäneet useita aloitteita tällä alalla, mukaan luettuna Århusin yleissopimukseen liittyvien direktiivien hyväksyminen ja useiden toimijoiden yhteinen Countdown 2010 -aloite. Tavoitevuosi 2010 helpottaa asian kohdentamista ja kysymyksen poliittisen profiilin korottamista.

4.4.3. Seuranta ja raportointi

Indikaattoreiden, seurannan ja raportoinnin kehittämisessä ja rationalisoinnissa on edistytty. Biologisen monimuotoisuuden tilan indikaattori valittiin sekä vuoden 2004 rakenneindikaattoriksi että vuoden 2005 kestävä kehityksen pääindikaattoriksi. Lisäksi komissio kehittää biologisen monimuotoisuuden pääindikaattorisarjaa yhdessä Euroopan ympäristökeskuksen kanssa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen puitteissa hyväksytyjen indikaattoreiden pohjalta. Työ on käynnissä myös seuranta koskevien lähestymistapojen ja työvälineiden kehittämisen osalta ja luontodirektiivien mukaisen raportoinnin rationalisoinnin osalta.

5. MITÄ ON VIELÄ TEHTÄVÄ?

5.1. EU:n toimintasuunnitelma vuoteen 2010 ja sen jälkeen

Vuosina 2003–2004 suoritettu politiikan tarkistus huipentui Irlannin puheenjohtajakauden aikana toukokuussa 2004 Malahidessa järjestettyyn tärkeään sidosryhmäkonferenssiin. Konferenssissa saavutettiin laaja yksimielisyys ensisijaisista tavoitteista, joiden avulla on tarkoitus vastata vuotta 2010 koskeviin sitoumuksiin. Tavoitteet on esitelty asiakirjassa ”Message from Malahide”²⁷ (Malahiden viesti).

Tämän ja edellä olevassa 2–4 kohdassa tehdyn analyysin perusteella komissio on yksilöinyt neljä keskeisintä toiminta-alueita ja näihin liittyvät kymmenen ensisijaista tavoitetta. Lisäksi komissio on yksilöinyt neljä keskeistä tukitoimenpidettä. Äskettäisen

²⁶ KOM(2005) 119 lopullinen.

²⁷ Katso konferenssin kertomus Europa-palvelimella ympäristöasioiden pääosaston sivuilla.

julkisen kuulemisen²⁸ tulokset osoittavat, että näitä tavoitteita ja tukitoimenpiteitä tuetaan laajalti.

Näiden tavoitteiden ja tukitoimenpiteiden toteutuminen edellyttää erityistoimia, jotka on esitelty yhdessä niihin liittyvien tavoitteiden kanssa tämän tiedonannon liitteenä olevassa asiakirjassa ”EU:n toimintaohjelma vuoteen 2010 ja sen jälkeen”. Toimintaohjelmassa yksilöidään myös seurantaan, arviointiin ja raportointiin liittyviä toimia ja tavoitteita.

Toimintaohjelma on osoitus uudesta tärkeästä lähestymistavasta, jota sovelletaan EU:n biologista monimuotoisuutta koskevaan politiikkaan. Se on osoitettu sekä yhteisölle että jäsenvaltioille ja siinä yksilöidään kunkin tahon rooli eri toimien osalta ja esitetään kattava suunnitelma ensisijaisten toimien osalta määräaikoja koskevien tavoitteiden mukaisesti. Menestyminen edellyttää komission ja jäsenvaltioiden välistä vuoropuhelua ja kumppanuutta sekä toimien yhteistä täytäntöönpanoa.

Tällä toimintaohjelmalla vastataan biologista monimuotoisuutta koskevan sopimuksen sihteeristön äskettäiseen kehotukseen²⁹ priorisoida toimia vuoteen 2010 saakka. Sen on myös tarkoitus täydentää EY:n biologista monimuotoisuutta koskevaa strategiaa ja toimintasuunnitelmia. Jäsenvaltioita rohkaistaan mukauttamaan omia strategioitaan ja toimintasuunnitelmiaan tämän mukaisesti.

Komissio ehdottaa, että neuvoston ja parlamentin käsittelyn jälkeen toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta vastaisi nykyinen biologista monimuotoisuutta käsittelevä asiantuntijaryhmä "Biodiversity Expert Group" (BEG). BEG:n olisi myös varmistettava yhteisön ja jäsenvaltioiden toimien yhteensovittaminen ja täydentävyys.

5.2. Neljä keskeisintä toiminta-aluetta ja kymmenen ensisijaista tavoitetta

Tässä jaksossa esitellään neljä keskeisintä toiminta-aluetta ja kymmenen ensisijaista tavoitetta, selostetaan niiden soveltamisala ja korostetaan tiettyjä toimintasuunnitelmassa yksilöityjä toimia.

5.2.1. TOIMINTA-ALUE 1: Biologinen monimuotoisuus EU:ssa

Tavoitteet

1. EU:n tärkeimpien luontotyyppien ja lajien suojelu

EU:n tärkeimpiin luontotyyppihin ja lajeihin liittyvät toimet ovat erittäin tärkeitä biologisen monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämiseksi vuoteen 2010 mennessä ja ennalleen saattamiseksi tukemiseksi. Näiden luontotyyppien suojelu edellyttää, että jäsenvaltiot sitoutuvat aikaisempaa enemmän ehdottamaan, nimeämään, suojelemaan ja hoitamaan tehokkaasti Natura 2000 -alueita. Siinä edellytetään myös, että ne vahvistavat verkoston yhdenmukaisuutta, liitettävyyttä ja joustavuutta, mukaan luettuna tuki kansallisen, alueellisen ja paikallistason suojelualueille. EU:n uhanalaisimpien lajien palautumista ennalleen koskevien lajikohtaisten toimintasuunnitelmien käyttöä olisi

²⁸ Ympäristöasioiden pääosaston julkista kuulemistä koskevat sivut Europa-palvelimella.

²⁹ CBD Secretariat (2006) *op. cit.*

laajennettava. Vastaavia toimia luontotyyppejä ja lajeja varten tarvitaan niillä EU:n kaukaisimmilla alueilla³⁰, jotka eivät kuulu luontodirektiivien soveltamisalaan.

2. ***Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen säilyttäminen ja ennalleen saattaminen maaseudulla EU:n alueella***
3. ***Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen säilyttäminen ja ennalleen saattaminen meriympäristössä EU:n alueella***

Natura 2000 ja uhanalaisten lajien suojelu ei onnistu pitkällä aikavälillä, ellei laajempi maa-, makean veden ja meriympäristö ole suosiollinen biologiselle monimuotoisuudelle. Tärkeimpiä toimenpiteitä ovat uudistetun yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten käytettävissä olevien toimenpiteiden optimointi, erityisesti luonnonarvoiltaan merkittävimpien viljelymaiden ja metsien käytön tehostamisen ja hylkäämisen estämiseksi ja niiden ennalleen saattamisen tukemiseksi; tulevan metsiä koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpano, mukaan luettuina metsäpalojen ehkäisemistä ja torjumista koskevat toimenpiteet: uudistetun yhteisen kalastuspolitiikan mukaisten käytettävissä olevien toimenpiteiden optimointi, erityisesti kalakantojen ennalleen saattaminen, muiden kuin kohdelajien vaikutusten vähentäminen ja meriympäristön luontotyypeille aiheutuvien vahinkojen vähentäminen; tärkeimpien ympäristöä koskevien puitedirektiivien ja teemakohtaisten strategioiden täytäntöönpanon edistäminen, koska niillä voidaan vähentää biologiselle monimuotoisuudelle aiheutuvia paineita erityisesti parantamalla makean veden, meriympäristön ja maaperän laatua ja vähentämällä hajakuormitusta (esimerkiksi ilmassa liikkuvia happamoittavia ja rehevöittäviä aineita sekä maatalouden nitraatti- ja kasvinsuojeluaainepäästöjä).

4. ***Aluekehityksen ja biologisen monimuotoisuuden yhteensopivuuden vahvistaminen EU:ssa***

Suunnittelun parantaminen jäsenvaltion, alueen tai paikallistasolla on keskeistä estettäessä, minimoitaessa ja tasapainotettaessa aluekehityksen kielteisiä vaikutuksia ja lisättäessä aluekehityksen ja biologisen monimuotoisuuden yhteensopivuutta. Tämä edellyttää, että biologisen monimuotoisuuden tarpeet otetaan huomioon ”korkeammalla” päätöksentekoprosessissa. Tärkeimpiä toimenpiteitä ovat: biologisen monimuotoisuuden tehokas huomioon ottaminen strategisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa; sen varmistaminen, että aluekehitykseen suunnattavilla yhteisön varoilla edistetään biologista monimuotoisuutta eikä vahingoiteta sitä; suunnittelijoiden, rakentajien ja biologisen monimuotoisuuden suojelua edistävien tahojen välisen kumppanuuden kehittäminen.

5. ***Vieraiden tulokaslajien ja vieraiden genotyyppien EU:n biologiselle monimuotoisuudelle aiheuttamien vaikutusten merkittävä vähentäminen***

Vieraiden tulokaslajien leviämisen ehkäisemiseksi ja valvomiseksi on käytössä erilaisia toimenpiteitä, mutta politiikassa saattaa silti olla aukkoja; tätä tarkoitusta varten olisi

³⁰ Esimerkiksi vapaaehtoiset ja kansalliset toimet Ranskan merentakaisissa departementeissa (Ranskan Guyana, Reunion, Guadeloupe ja Martinique).

laadittava kattava EU:n strategia sekä toteutetaan erityistoimia, kuten esimerkiksi varhaisvaroitusjärjestelmä.

5.2.2. TOIMINTA-ALUE 2: EU ja maailmanlaajuinen biologinen monimuotoisuus

Tavoitteet

6. **Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluja koskevan kansainvälisen hallinnon tehokkuuden merkittävä vahvistaminen**
7. **Biologiselle monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille suunnatun EU:n ulkoisen avun merkittävä vahvistaminen**
8. **Maa- ja vesienlaajuiselle biologiselle monimuotoisuudelle ja ekosysteemipalveluille kansainvälisestä kaupasta aiheutuvien vaikutusten merkittävä vähentäminen**

Yhteisön ja jäsenvaltioiden on saatava toimiinsa uutta vauhtia, mikäli ne aikovat täyttää sitoumuksensa hidastaa merkittävästi biologisen monimuotoisuuden maailmanlaajuisista häviämistä vuoteen 2010 mennessä. EU:n lähestymistavan olisi oltava yhdenmukaisempi, ja sillä olisi varmistettava hallintoon, kauppaan (mukaan luettuina kahdenväliset sopimukset) ja kehitysyhteistyöhön liittyvien toimien välinen synergia. Hallinnon osalta EU:n olisi keskityttävä panemaan tehokkaammin täytäntöön biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus ja siihen liittyvät sopimukset. Ulkoisen avun osalta EU:n olisi tehostettava varojen ”korvamerkitsemistä” biologiselle monimuotoisuudelle ja vahvistettava biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamista sektorikohtaisissa ja tiettyä maantieteellistä aluetta koskevissa ohjelmissa. Kaupan osalta trooppisten metsien häviämiseen, mukaan luettuina metsien häviämistä aiheuttavilla tuotteilla käytävä kauppa, liittyvät toimet ovat erityisen kiireellisiä. Metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa koskevan ohjelman³¹ nopealla täytäntöönpanolla saattaa olla suuri merkitys tässä suhteessa. EU:n uskottavuuteen tällä kansainvälisellä alueella vaikuttaa suuresti se, että jäsenvaltioiden merentakaisien alueiden biologiselta monimuotoisuudeltaan rikkailla alueilla toteutetaan tehokkaita toimia.

5.2.3. TOIMINTA-ALUE 3: Biologinen monimuotoisuus ja ilmastonmuutos

Tavoite

9. **Tukea biologisen monimuotoisuuden sopeuttamista ilmastonmuutokseen**

Tiede- ja poliittinen yhteisö on laajalti yhtä mieltä siitä, että ilmastonmuutosta ei voida tällä hetkellä välttää ja että se on laajuudeltaan ennennäkemätön. Sen vaikutuksia EU:n biologiseen monimuotoisuuteen voidaan jo mitata. Ilmastonmuutos voi muutaman vuosikymmenen aikana mitätöidä pyrkimyksemme suojella biologista monimuotoisuutta ja varmistaa sen kestävä käyttö.

³¹ KOM (2003) 251 lopullinen.

Maailmanlaajuisia kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä merkittävästi biologiselle monimuotoisuudelle aiheutuvien pitkän aikavälin uhkien lievittämiseksi. Meidän on noudatettava Kioton sitoumuksia ja kunnianhimoisia kokonaispäästötavoitteita vuoden 2012 jälkeen, jotta maapallon vuotuiset keskilämpötilat eivät nousisi yli 2°C esiteolliseen aikaan verrattuna.

Biologisen monimuotoisuuden suojelulla voidaan rajoittaa ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksia, koska metsät, suot ja muut luontotyypit varastoivat hiiltä. Toimintapolitiikkoja tarvitaan myös, kun biologista monimuotoisuutta pyritään sopeuttamaan muuttuviin lämpötiloihin ja vedensaantimahdollisuuksiin. Tämä edellyttää erityisesti yhdenmukaisuutta Natura 2000 -verkoston toimien kanssa. On myös huolehdittava siitä, että estetään, minimoidaan ja tasapainotetaan mahdolliset vahingot, joita ilmastonmuutokseen liittyvät mukautus- ja lievennystoimenpiteet aiheuttavat biologiselle monimuotoisuudelle.

5.2.4. TOIMINTA-ALUE 4: Tietopohja

Tavoite

10. *Biologisen monimuotoisuuden suojeluun ja kestäväan käyttöön liittyvän tietopohjan merkittävä vahvistaminen EU:ssa ja maailmanlaajuisesti*

Biologisen monimuotoisuuden ymmärtäminen on yksi ihmiskuntamme suurimpia tieteellisiä haasteita. Jos aiomme kehittää toimiamme jatkossa, on meidän ehdottomasti vahvistettava tietämystämme biologisesta monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista. Tämä edellyttää, että vahvistetaan eurooppalaisen tutkimusalueen, sen kansainvälisen ulottuvuuden, tutkimusinfrastruktuurien, tieteen ja politiikan välisen yhteyden ja sähköisessä muodossa olevien tietojen yhteentoimivuutta biologisen monimuotoisuuden osalta (seitsemännen puiteohjelman ja kansallisten tutkimusohjelmien yhteydessä). Tässä olisi hyödynnettävä kehittyviä tiedotus- ja viestintäteknologioita., *jos mekanismia varten löytyy rahoitus nykyisistä rahoitusvälineistä.* Komissio perustaa EU:n mekanismin, josta saadaan riippumattomia, arvovaltaisia tutkimukseen perustuvia neuvoja täytäntöönpanoa ja toimintapolitiikan edelleen kehittämistä varten. Kansainvälisesti EU:n olisi löydettävä keinoja vahvistaa maailmanlaajuisen päätöksenteon tueksi annettavia riippumattomia tieteellisiä neuvoja. EU:n olisi esimerkiksi osallistuttava aktiivisesti biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen puitteissa vuonna 2007 tehtävään vuosituuhannenvaihteen ekosysteemiarviota koskevaan arviointiin ja käynnissä olevaan kuulemiseen tarpeesta parantaa biologista monimuotoisuutta koskevaa tieteellistä tietämystä.

5.3. Neljä tärkeintä tukitoimenpidettä

1. *Riittävän rahoituksen varmistaminen*

On tärkeää varmistaa riittävä rahoitus sekä Natura 2000 -verkostolle sekä sen ulkopuoliselle biologiselle monimuotoisuudelle. Vuosia 2007–2013 koskevissa rahoituskehysissä avataan mahdollisuuksia osarahoittaa biologista monimuotoisuutta

ja Natura 2000 -verkostoa koskevia hankkeita maaseuturahaston³², koheesiorahaston ja rakennerahastojen³³, LIFE+-ohjelman³⁴ ja tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman kautta. Joulukuun Eurooppa-neuvoston³⁵ ennakoimat budjettileikkaukset vaikuttaisivat varmasti biologista monimuotoisuutta koskevien hankkeiden rahoitukseen näistä välineistä. Näin ollen kansalliset täytäntöönpanotoimet ovat erittäin tärkeitä. Yhteisön ja jäsenvaltioiden on varmistettava yhteisön osarahoituksen ja jäsenvaltioiden omien varojen avulla toimintasuunnitelman riittävä rahoitus erityisesti Natura 2000 -verkoston, biologiselta monimuotoisuudeltaan rikkaiden viljelymaiden ja metsien, meriympäristön biologisen monimuotoisuuden, maailmanlaajuisen biologisen monimuotoisuuden sekä biologista monimuotoisuutta koskevan tutkimuksen, seurannan ja inventoinnin osalta. Joka tapauksessa yhteisön varojen jakamisessa olisi otettava huomioon talousarvion rajoitukset ja määrärahat olisi myönnettävä uusien rahoituskehysten asettamisrajoissa.

2. EU:n päätöksenteon vahvistaminen

Tähän osioon kuuluvia toimenpiteitä ovat yhteisön ja jäsenvaltioiden toimien koordinaation ja täydentävyyden parantaminen erityisesti biologista monimuotoisuutta käsittelevässä asiantuntijaryhmässä (BEG); sen varmistaminen, että nykyisissä ja uusissa politiikoissa ja talousarvioissa (mukaan luettuina Lissabonin strategian mukaiset kansalliset uudistusohjelmat) otetaan riittävällä tavalla huomioon biologisen monimuotoisuuden tarpeet; ympäristökustannusten (mukaan luettuina luonnon pääoman ja ekosysteemipalvelujen häviäminen) huomioon ottaminen päätöksenteossa; biologiseen monimuotoisuuteen vaikuttavien suunnitelmien ja ohjelmien yhdenmukaisuuden parantaminen kansallisella tasolla ja sen varmistaminen, että alueellisen ja paikallisen tason päätöksenteko on yhdenmukaista biologista monimuotoisuutta koskevien korkean tason sitoumusten kanssa.

3. Kumppanuuksien muodostaminen

Ratkaisujen löytämiseksi muodostetaan vähitellen kumppanuuksia hallitusten, tutkimusyhteisöjen, suojeluasioita hoitavien tahojen, maanomistajien ja -käyttäjien, yksityissektorin, rahoitussektorin, opetussektorin ja tiedotusvälineiden välillä ratkaisujen löytämiseksi. Tässä työssä nojaututaan voimassa oleviin säännöksiin (esimerkiksi yhteistä maatalous- ja kalastuspolitiikkaa koskeviin säännöksiin) ja uusien kumppanuuksien muodostamiseen, myös EU:n ulkopuolella.

³² Asetus (EY) N:o 1698/2005, EUVL L 277, 21.10.2005, s. 1 ja päätös N:o 2006/144/EY, EUVL L 55, 25.2.2006, s. 20.

³³ KOM (2004) 492 lopullinen, KOM (2004) 493 lopullinen, KOM(2004) 494 lopullinen, KOM(2004) 495 lopullinen ja KOM(2004) 496 lopullinen.

³⁴ KOM (2004) 621 lopullinen.

³⁵ Puheenjohtajan päätelmät, Brysselin Eurooppa-neuvosto, 15. ja 16.12.2005.

4. *Yleisön koulutuksen, tietoisuuden ja osallistumisen kehittäminen*

Tähän sisältyy toimintasuunnitelmaa tukevan tiedotusstrategian täytäntöönpano, läheinen yhteistyö Countdown 2010 -aloitteen kanssa sekä Århusin yleissopimuksen ja siihen liittyvien direktiivien³⁶ täytäntöönpano.

5.4. Seuranta, arviointi ja täytäntöönpano

Komissio laatii neuvostolle ja Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa saavutetusta kehityksestä. Ensimmäinen kertomus kattaa ajanjakson tämän tiedonannon hyväksymispäivästä vuoden 2007 loppuun.

Toinen kertomus koskee vuotta 2008 ja siihen sisältyy suppea väliarviointi siitä, miten vuotta 2010 koskevien tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty.

Neljännessä vuosikertomuksessa (vuosi 2010) arvioidaan, miten laajalti EU on vastannut vuotta 2010 koskeviin sitoumuksiinsa. Tähän sisältyy laadullinen arvio siitä, missä laajuudessa toimintasuunnitelman toimet on pantu täytäntöön ja tavoitteet saavutettu. Lisäksi siinä tarkastellaan, mitä oletuksia toimien perusteella mahdollisesti voidaan tehdä ja mitä toimia suunnitelmasta puuttuu. Arvioinnissa käytetään myös biologista monimuotoisuutta koskevaan pääindikaattorisarjaan (liite 2) liittyviä määrällisiä tietoja. Vuonna 2007 kehitetään biologista monimuotoisuutta koskeva indeksi kestävästä kehityksestä koskevaksi indikaattoriksi ja rakenneindikaattoriksi. Komissio kehittää nämä indikaattorit ja panee ne täytäntöön sekä huolehtii niihin liittyvästä seurannasta yhdessä jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Seitsemännessä vuosikertomuksessa (vuosi 2013) tehdään vastaava arvio, jossa käsitellään kaikkia toimintasuunnitelman vuoden 2010 jälkeistä aikaa koskevia tavoitteita toimintasuunnitelmassa.

Nämä arviointitulokset ovat pohjana kuudennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman loppuarvioinnille, sektorikohtaisten politiikkojen ja talousarvioiden tarkistamiselle vuosina 2007–2013 sekä politiikoille ja talousarvioille vuoden 2013 jälkeen.

5.5. Biologista monimuotoisuutta koskeva pidemmän aikavälin visio ja EU:n politiikan kehys

Biologisen monimuotoisuuden häviämisen pysäyttäminen ja sen ennalleen palauttaminen ovat merkittäviä virstanpylväitä. On kuitenkin jo tarkasteltava vuoden 2010 jälkeistäkin aikaa ja muodostettava politiikan pohjaksi pidemmän aikavälin visio. Tässä visiossa olisi otettava huomioon riippuvuutemme luonnosta ja tarve löytää uudelleen tasapaino kehityksen ja luonnonsuojelun välillä. Komissio käynnistää tätä koskevan keskustelun.

³⁶ Direktiivi 2003/4/EY, EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26 ja direktiivi 2003/35/EY, EUVL L 156, 25.6.2003, s. 17.